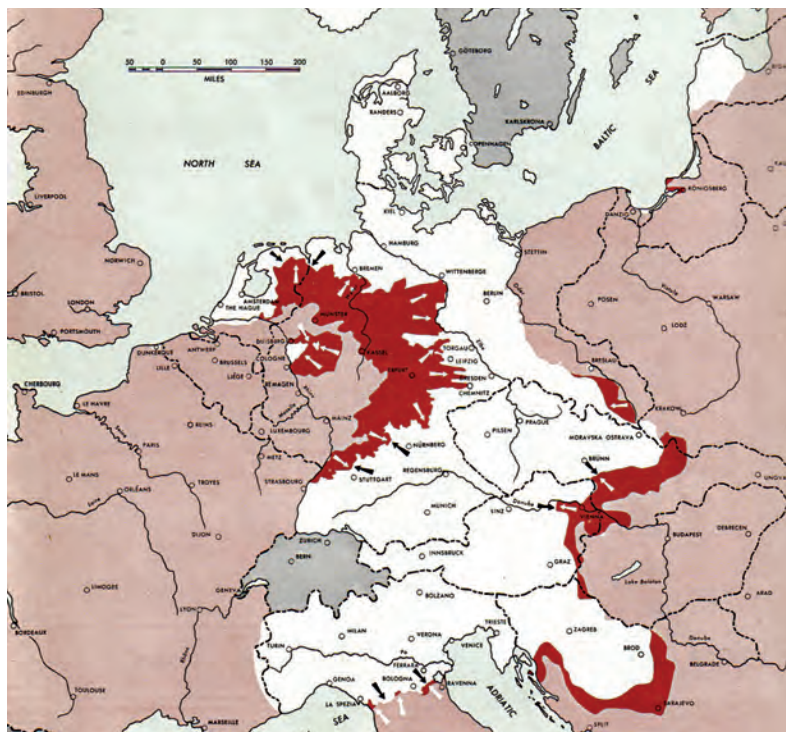

Úvod

(s. 21–22)

Asi nejznámější a z vojenského hlediska nesporně nejvýznamnější akcí hloubkařů u nás byl úder na německá letiště 16. dubna 1945. Američtí stíhači v Čechách, Sasku, **Braniborsku, Bádensku-Württembersku**, Bavorsku a Rakousku dosáhli toho dne rekordního skóre: 939 (či dokonce 958) zničených nepřátelských letadel na zemi. Skutečné číslo muselo být nižší, ovšem nelze je doložit na německé straně, protože chybějí podrobnější statistické přehledy. Nezbyvá nám, než se opřít o hlášení 6. letecké armády Luftwaffe, která přiznala, že 16. dubna 1945 musela odepsat ze svého stavu „jen“ 150 strojů rozmístěných v Čechách a neupřesněné množství poškozených strojů, a to v souvislosti s požadavkem na okamžité posílení protiletectvé obrany, zejména těch základen, které sloužily proudovým letounům Messerschmitt Me 262 (v Praze-Ruzyni, Žatci a Plzni) a měly přirozeně pro Němce klíčový význam.¹

Západní fronta 15. dubna 1945 – v té době se Čechy nacházely stále v týlu nepřítele (Atlas of the World Battle Fronts in Semimonthly Phases via Wikipedia)

1 BA/MA, RL-7/544, Flakschutz an Flugplätzen, 17. 4. 1945.

Lokomotiva řady č. 354.1 odstavená po válce u Jičina (David Šolc)

Lokomotivy odstavené po válce ve Svitavách, event. na jiném (neznámém) místě. Vlevo: lokomotivy řady 354.1, 324.218 (či 208) a 423.0. Vpravo: dvě lokomotivy z řady 354.1, za ní pak 423.0 a asi 365.0 nebo 534.0. (Karel Trojánek)

V Čechách v ten den operovaly P-51 Mustang z pěti stíhacích skupin (4., 78., 339., 355. a 364.) 8. letecké armády a P-47 Thunderbolt ze dvou stíhacích skupin (367. a 368.) 9. letecké armády. Dohromady jim bylo uznáno 320 zničených a 230 poškozených letadel ve Kbelích, Letňanech, Čakovících, Klecanech, Kralupech nad Vltavou, Ruzyni, **Žatci**, Chebu, Plzni, Klatovech, Mariánských Lázních a Českých Budějovicích. Nejlepší výsledek ze všech měla 78. stíhací skupina (123–80), následovaná 4. stíhací skupinou (65–48). Tento úspěch byl ovšem vykoupen tím, že se na základnu už nevrátilo osm strojů této skupiny (všechny byly sestřeleny protiletadlovými kanony), což byla čtvrtá nejhorší bilance v historii této jednotky! V zajetí se ocitl Lt. Col. Sidney S. Woods, zástupce velitele.

PLZEŇSKÝ KRAJ

Bělá pod Radbuzou

■ **25. dubna 1945, čas neznámý:** Při hloubkovém útoku pravděpodobně na lokomotivu byla ve svém domku v čp. 147, vzdáleném asi čtyři sta metrů od oblouku železniční tratě, smrtelně zraněna 52letá Marie Langová. Pohřeb se uskutečnil o dva dny později.²

O situaci v Bělé nad Radbuzou v té době poběžovický rodák Heribert Schröpfer píše: „V posledních týdnech války se stala část sítě obsluhovaná výtopnou Bělá nad Radbuzou cílem náletů amerických hloubkových letců. Mnoho posádek a také cestujících přišlo o život, protože vlak prozradil letcům hustý dým. Protiletadlový vlak ve stanici Poběžovice se ukázal jako zcela bezúčelný. Na samém konci scény opanovaly transporty wehrmachtu, zajatců a uprchlíků. Z čekárny dávno zmizely plakáty zvoucí na výlety k Rýnu nebo Dunaji, k moři či Bodamskému jezeru. Jako zbytečný relikt stál v té místnosti jen červený automat na čokoládu a připomínal časy, kdy se z něj za drobné mince s rachotem sypaly karamelky, plněná kávová zrna či malé tabulky čokolády značky Rügger. Jeho zásobníky byly nyní prázdné a zrcadla slepá, zcela poplatná době, která věstila cosi věru jiného než plakáty slibující brzké konečné vítězství. Strach, nejistota a útrapy naopak těžce dolehly na lidi ze Šumavy, kdysi tak klidně pospolitě, očekávající nyní s úzkostí, co jim přinese konec neblahé války.“³

Jednotka: Neznámá FG z 9. letecké armády.

Blížejev

(s. 37)

■ **20. února 1945, asi ve 14.00:** Při útoku na vojenský transport č. 93118/165246 byla na vjezdu do stanice vyražena z provozu lokomotiva č. 52 7524 (výtopna Plzeň). Těžké zranění utrpěli strojvedoucí Václav Mur (průstřel levé paže) a topič Jaroslav Polák, který se opařil v obličejí. Oba byli převezeni v 15.45 motorovou drezínou do Domažlic. Podle V. Mura nebyli s topičem o hloubkařích vyzrozuměni, naopak v okolí Staňkova slyšeli signál ukončení poplachu.⁴ Ve vlaku zahynuli tři příslušníci oddílu 6/103 Říšské pracovní služby (RAD) údajně z Liebau in Schlesien (dnes Lubawka v Polsku), pravděpodobněji ze Schreiberhau-Scheundelwiesen v Dolním Slezsku (dnes Szklarska Poręba). Jména dvou z nich jsou známá: Oberfeldmeister Kurt Wüllner (* 17. 11. 1900) a Arbeitsmann Hans W. Rehbeim (* 29. 3. 1927). **Třetí obětí útoku se stal Arbeitsmann Rudolf Maiwald (* 4. 8. 1928), který zemřel 24. února 1945. Všichni jsou pohřbeni v Chamu.**⁵ Počet zraněných vojáků se v různých zdrojích liší: nejméně sedm,⁶ tři (a čtyři němečtí

2 GRUBER, Markus. Sdělení e-mailem 30. června 2019.

3 SCHRÖPFER, Heribert. *Od Přimdy do Furth im Wald čili z Pfraumbergu do Brodu nad Lesy*. In: Kohoutí kříž [online]. České Budějovice: Jihočeská vědecká knihovna, 2001–2023 [cit. 1. 5. 2023]. Dostupné z: <https://www.kohoutikriz.org/autor.html?id=schrp>

4 SOA Plzeň, fond Československé státní dráhy – Ředitelství státních drah Plzeň, karton č. 1066, sign. 440-I/1-1945.

5 GRUBER, Markus. Sdělení e-mailem 14. července 2019.

6 SOA Plzeň, fond Fondy VB z bývalého kraje Plzeň 1849–1960, Oblastní velitelství SNB Klatovy, karton č. 2, 1945.

uprchlíci)⁷ nebo dvacet jedna.⁸ O jejich převoz do Domažlic se postaral zvláštní vlak složený z lokomotivy a služebního vozu, který odjel z Blížejova v 16.05. Samotný transport byl v 17.06 odtažen do Staňkova.

Jednotka: Pravd. 339. FG, 505. FS. Znič. lokomotivy mezi Řeznem (Regensburgem) a Plzní 13.00-?

[Zdroj: HARRY, G. P. *339th Fighter Group: A History in words and photographs*. 2nd ed. Nashville (Tenn.): Turner Publ., 2000, s. 44]

Blížejov

(s. 38)

■ **18. dubna 1945, 12.50:** Nad stanicí Blížejov, v jejíž blízkosti právě projížděl vojenský transport č. 270756 směrem na Domažlice, nejprve zakroužily dva americké letouny. Z některých vagonů se prý ozvaly výstřely, které piloty přiměly přivolat posilu. Snad až celkem šestnáct hloubkařů zničilo osmnáct vagonů (podle jiného zdroje až třicet sedm) s municí a lokomotivu č. 524.128. Trať Plzeň – Česká Kubice – Furth im Wald byla na dlouhou dobu zatarasena troskami.

Vlak údajně převážel „*dělostřelectvo SS divize Hermann Göring*“, praví se v kronice stanice Staňkov. V té době obě divize toho jména (neměly nic společného s Waffen-SS, nýbrž spadaly pod Luftwaffe) – Fallschirm-Panzer-Division 1 „Hermann Göring“ a Fallschirm-Panzer Grenadier-Division 2 „Hermann Göring“ – byly nasazeny v Sasku proti Rudé armádě.

Podle hlášení plzeňského železničního ředitelství z 3. května 1945 počet mrtvých a zraněných vojáků nebyl znám. Ve zprávě provozního úřadu v Klatovech z 24. dubna 1945 je naopak uvedeno, že zahynuli tři muži, jedenáct bylo zraněno těžce a jeden lehce. **Na základě databáze Volksbundu lze vyslovit domněnku, že oběti tohoto útoku byly nejméně dvě: Obergefreiter Klemens Büscher (* 2. 12. 1921; † 18. 4. 1945) a Unteroffizier Florian Ebner (* 9. 4. 1921; † 19. 4. 1945), u kterých je připojena poznámka jako místo úmrtí „Domažlice, asi 80 kilometrů západně od Plzně“, resp. „železniční trať Plzeň-Domažlice“. Unteroffiziera Norberta Geisse (* 20. 11. 1908), Schütze Karla Buhla (* ?) a Stabsgefreitera Ericha Johannese (* 28. 11. 1914) spojuje stejné místo úmrtí (Blížejov, kde byli také pohřbeni), ovšem data jejich úmrtí (16. nebo 17. dubna 1945), pokud jsou správná, vylučují souvislost s tímto útokem.**⁹

Mezi personálem žádné oběti nebyly. Kolejiště v délce 50 metrů bylo poškozeno. Blížejovská staniční kronika dodává, že „*část vojáků se zachránila a po kraji do konce války se potulovali a žebrali*“. Nedaleko místa útoku byly nalezeny střely a prázdné nábojnice ráže 12,7 milimetru, přezka z opasku příslušníka Luftwaffe (pokud by skutečně existovala jednoznačná souvislost

7 SOA Plzeň, fond Československé státní dráhy – Ředitelství státních drah Plzeň, karton č. 918, sign. IV-32-BU-1/280-45.

8 NA, fond Ministerstvo železnic I, karton č. 4767, inv. č. 591-45.

9 GRUBER, Markus. *Tieffliegerangriffe 1945*. In: Nemus Bohemorum – Böhmerwald – Český les: Die Orte – und das Kriegsende im Böhmerwald 1945 [online]. Waldmünchen, posl. aktual. 2. 3. 2024 [cit. 4. 3. 2024]. Dostupné z: <https://www.nemusbohemorum.de/forschung/tieffliegerangriffe-1945/>

s tímto útokem, šlo by stále o indicii, nikoliv o přímý důkaz ohledně identifikace jednotky) a ka-
pesní nůž.¹⁰

Jednotka: 371. FG, 405. FS. Znič. 30 plošinových vagonů, 12 nákladních vagonů, 2 těžká děla, 8 tanků, 8 polopásových transportérů, pošk. 1 lokomotiva 11 km JV od Blížejova (P-8300) 12.15–13.30.

[Zdroj: AFHRA, Reel No. B0346, Frame No. 519]

Bor

■ **16. dubna 1945, čas neznámý:** Střelbou z palubních zbraní byl v Boru zraněn jménem ne-
známý příslušník vyhodnocovací a provozní roty ze spojovacího a hlásného pluku Luftwaffe Luft-
nachrichten-Regiment 262.¹¹

Jednotka: Pravd. 368. FG, 395. FS. Znič. 1 vozidlo 1 km V od Boru (P-6535) a pošk. 4 vozidla
a 1 tank „na hlavní ulici v Boru“, v hlášení 11 km S od Boru (P-6248) 13.10-14.30.

[Zdroj: AFHRA, Reel No. B0341, Frame No. 812]

Bor

(s. 43)

■ **24. dubna 1945, čas neznámý 13.30:** Střepina z jedné ze čtyř bomb, které hloubkaři svrhli
zřejmě na nádraží, prorazila okno a dveře v domě v tehdejší Bahnhofstraße 323, dnes Nádražní

**Záznam v matrice
o úmrtí Alfreda
Willamowského v Boru
(SOA Plzeň, z fondu
„Sbírka matrik západních
Čech“ (EL NAD 10014),
Hazlov – Standesamt
05/Nr. 43-44)**

Nr. 011/45 C
Name Alfred, den 25. April 1945.
von Lieutenant Alfred Willamowski,
wohnhaft in Juro, Bezirkswaldhaustrayen,
ist am 24. April 1945 um 13 Uhr 30 Minuten
in der evangelischen Pfarrkirche zu Juro verstorben.
D. Verstorbene war geboren am _____
in _____

¹⁰ NA, fond Sběrka staničních kronik, karton č. 4, inv. č. 72, stanice Blížejov; karton č. 49, inv. č. 1078, stanice Staňkov; NA, fond Mi-
nisterstvo železnic I, karton č. 4767, inv. č. 1380-45; SOA Plzeň, fond Československé státní dráhy – Ředitelství státních drah Plzeň,
karton č. 918, inv. č. IV-32-BU-1/439-45.

¹¹ RAJLICH, Jiří. Sdělení e-mailem 20. září 2024.

ulici, a usmrtila Wenzela Sperla (* 6. 11. 1880), majitele obchodu uhlím a stavebninami. Svou ženu a zaměstnance poslal do sklepa, kde se zachránili, sám se zdržel v přízemí. Druhou obětí byl **jménem neznámý** poručík Říšské pracovní služby **Alfred Willamowski (* 23. 8. 1915)**, pohřbený nyní v **Mariánských Lázních**.¹² **Marie Karschová (* 16. 1. 1874)**, uprchlice ze Slezska, zemřela **4. května 1945 ve 23 hodin v domě čp. 289 na následky zranění, jež utrpěla při náletu**.¹³

Jednotka: 362. FG, 379. FS. Znič. 1 skladiště a 1 budova SV od Boru (P-6436) 12.35–14.45. Shoz 2 × 500 GP, 2 × 260 Frags; Znič. 1 budova, pošk. 2 budovy J od Boru (P-6436) 12.35–14.45. Shoz 2 × 260 Frag.

[Zdroj: AFHRA, Reel No. B0341, Frame No. 1256]

Čbán

■ **16. dubna 1945, 19.15:** Střely hloubkařů zabily v Čbánu (dříve také Švan, dnes součást Úněšova) Leutnanta Hanse Gottfrieda Beckera (* 22. 9. 1923).¹⁴

Jednotka: 368. FG, 395. FS. Pošk. 1 vozidlo a 1 přívěs 6 km S od Čbánu (P-8962) 17.25–19.40.

[Zdroj: AFHRA, Reel No. B0341, Frame No. 822]

Nr. 5. C

Offizier, den 26. April 1945

Das Leichenamt Uebertwaerth Junos

Gottfried Becker, wunigst.

wohnhaft _____

ist am 16. April 1945. um 19 Uhr 15 Minuten

in *bei einem Luftangriff abgetroffen* *infolge Herabfallens* verstorben.

Das Verstorbene war geboren am 22. September 1923.

in *Gulla u. d. Paula* _____

(Standesamt _____ Nr. _____)

Vater: _____

Mutter: _____

Záznam v matrice o úmrtí Leutnanta Hannese Gottfrieda Beckera v Čbánu (SOA Plzeň, z fondu „Sbírka matrik západních Čech“ (EL NAD 10014), Mariánské Lázně 20/fol. 196)

¹² SOA Plzeň, Sbírka matrik západních Čech, Bor (TC) – Standesamt 05, matrika zemřelých, Nr. 61/1945.

¹³ Tamtéž, Nr. 73/1945.

¹⁴ Tamtéž, Nr. 5/1945.